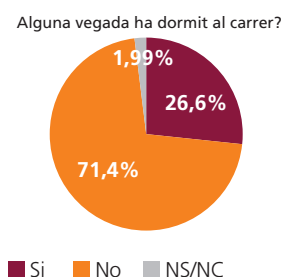

TRAJECTÒRIES RESIDENCIALS

El primer dels dos grans blocs de l'Enquesta CASASIL dedicats a la situació residencial de les persones sol·licitants i beneficiàries de protecció internacional se centra en les seves trajectòries residencials, i més concretament, en quatre aspectes diferenciats: el fet d'haver passat o no per situacions de carrer, el grau de mobilitat residencial i geogràfica, els problemes principals en la cerca d'habitatge i els actors clau que en faciliten o en dificulten l'accés.

Dormir al carrer

Figura 14. Persones enquestades que han passat per situació de carrer

En primer lloc, una part important de les persones sol·licitants i beneficiàries de protecció internacional han passat en algun moment per situacions de carrer. Així, entre les persones que han participat a l'Enquesta CASASIL, el 26,6% ha dormit alguna vegada al carrer des que va arribar a Espanya.

Aquesta és una realitat significativament més habitual per als homes que per a les dones: entre els primers, un 35,9% ho han hagut de fer alguna vegada, mentre que el percentatge baixa a menys de la meitat, el 14,3%, per a les dones. Si ens fixem en la situació familiar de les persones enquestades, val a dir que les que estan soles a Espanya tenen una propensió significativament major a haver dormit en algun moment al carrer des de la seva arribada. Això no obstant, fins al 15,5% de les que tenen parella a Espanya han passat en alguna ocasió per situacions de carrer i, de manera encara més alarmant, hi han passat un 7,6% de persones amb fills menors.

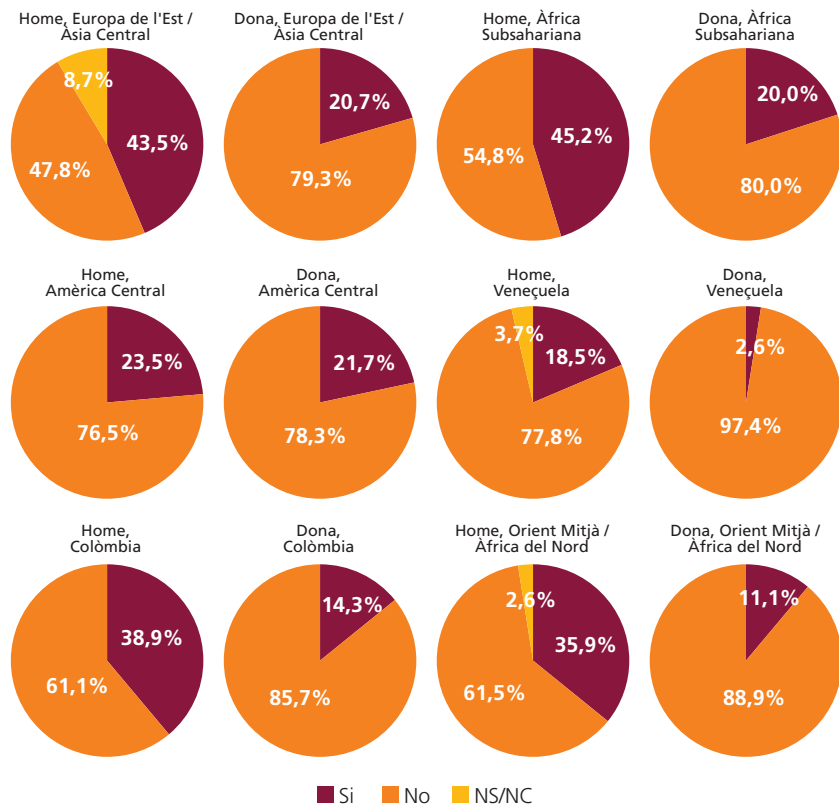
Per regió d'origen de les persones enquestades, les diferències tornen a ser significatives: han passat per situacions de carrer el 40,5% de les persones de l'Àfrica Subsahariana, el 31,3% de les d'Orient Mitjà i l'Àfrica del Nord i el 30,8% de les de l'Europa de l'Est i l'Àsia Central. A l'altre extrem hi trobem les persones provinents de Veneçuela, entre les quals el percentatge que ha dormit alguna vegada al carrer baixa al 9,1%. Si combinem els factors de sexe i regió d'origen, veiem que la situació més greu és la dels homes de l'Àfrica Subsahariana, el 45,2% dels quals han passat per situacions de carrer, seguits del 43,5% dels homes de l'Europa de l'Est i

Entre les persones que han participat a l'Enquesta CASASIL, el 26,6% ha dormit alguna vegada al carrer des que va arribar a Espanya.

Aquesta és una realitat significativament més habitual per als homes que per a les dones: entre els primers, un 35,9% ho han hagut de fer alguna vegada, mentre que el percentatge baixa a menys de la meitat, el 14,3%, per a les dones.

l'Àsia Central, el 38,9% dels homes colombians i el 35,9% dels homes de l'Orient Mitjà i l'Àfrica del Nord (vegeu la figura 15).

Figura 15. Situació de carrer segons el sexe i la regió d'origen

La duresa de la vida al carrer és un tema que apareix freqüentment a les entrevistes. Un dels entrevistats explica, de la manera següent, com ha viscut aquesta experiència i els efectes que ha tingut:

«Estuve durmiendo en plaza de Sants, y después en Can Vies. Fue hace un año. Sólo tenía eso [señala un sofá] y esto [hace el gesto de ponerse una manta]. El sitio estaba en ruinas. Temblaba cuando pasaba el metro, y tenía mucho moho, costaba respirar, siempre tosiendo. Hacía frío, frío. Pero me gustaba porque no tenía casa; esa era mi casa. (...) Sólo iba de plaza de Sants a plaza España, eso era Barcelona para mí. Siempre de plaza de Sants a plaza España; no tenía nada más que hacer. Ni trabajo, ni clases de español, nada.

[Con ayuda del traductor de Google, escribe en árabe]: No puedes entender lo que es no tener nada, nada. En la calle no tenía comida ni tabaco; pedía a los amigos pero al final no podía pedir más. Ellos tampoco tenían, solo 50 € al mes [de Primera fase]. No se puede explicar con palabras los sentimientos, la realidad que es vivir en la calle. Yo tenía mucho pelo, ahora me quedé sin cabello. Fueron los ocho meses de estar en la calle.»

Home de Síria de 25 anys.
Entrevistat a Sant Adrià de Besòs el 9 de novembre de 2019.

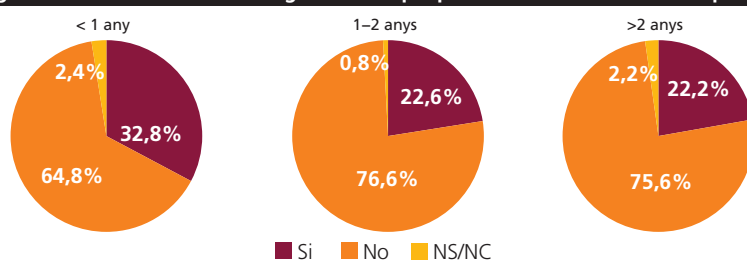
A més a més, la incertesa que provoca la situació econòmica i residencial en sortir del sistema genera inquietud i angoixa en moltes persones, la qual cosa pot dificultar els processos d'inserció social i de recuperació psicològica iniciats durant el seu pas pel sistema. En aquest sentit, no només moltes de les persones entrevistades han passat per situacions de carrer, sinó que la possibilitat de caure-hi és una por habitual.

Un factor que no influeix de manera significativa en la possibilitat de passar per situacions de carrer és el nivell d'estudis de la persona enquestada. Això, que d'entrada podria semblar sorprenent, és en realitat congruent amb la manca de relació que hem vist anteriorment entre el nivell educatiu i la situació d'activitat. De manera similar, si controlem l'anàlisi per regió d'origen, el nivell de competència lingüística tampoc té efectes significatius en el fet d'haver passat alguna nit al carrer. En canvi, l'Enquesta CASASIL sí que ens permet confirmar el paper essencial de la xarxa social prèvia a l'arribada a Espanya. En aquest sentit, entre les persones que coneixien algú que visqués a Espanya abans de venir-hi, el percentatge de persones que ha dormit alguna vegada al carrer és del 16,1%, dada que es troba més de vint punts per sota de la que presenten els qui no hi coneixien ningú (36,5%).

Finalment, si mirem el percentatge de persones que han dormit al carrer segons el temps que porten a Espanya, veiem que el 22,2% de les persones enquestades que porten més d'un any a Espanya han dormit alguna vegada al carrer, mentre que de les que porten menys d'un any el percentatge augmenta 10 punts, fins al 32,8% (vegeu la figura 16). A més, tenint en compte que les diferències són estadísticament significatives ($p < 0,05$), aquestes dades són preocupants i podrien indicar un descens en la taxa de cobertura del SAI, és a dir, un creixement més ràpid del nombre de sol·licituds per entrar al sistema que de places disponibles. Això és també consistent amb el fet que entre les persones que estan actualment a la Segona fase del SAI, el 19,7% declarin que han dormit alguna vegada al carrer, xifra que augmenta fins al 26,1% entre els que estan a Primera fase.

L'enquesta ens permet confirmar el paper essencial de la xarxa social prèvia a l'arribada a Espanya. Entre les persones que coneixien algú que visqués a Espanya abans de venir-hi, el percentatge de persones que ha dormit alguna vegada al carrer és del 16,1%, dada que es troba més de vint punts per sota de la que presenten els qui no hi coneixien ningú (36,5%).

Figura 16. Situació de carrer segons el temps que fa des de l'arribada a Espanya

Mobilitats/Immobilitats

Un altre aspecte on s'observa l'alta inestabilitat i precarietat de les trajectòries residencials de les persones sol·licitants i beneficiàries de protecció internacional és en l'elevada mobilitat tant en termes d'habitatge com de població de residència. Així, les rigideses del sistema d'acollida en aspectes relacionats amb la mobilitat geogràfica no només comporten el risc de

Les rigideses del sistema d'acollida en aspectes relacionats amb la mobilitat geogràfica no només comporten el risc de trencar projectes d'integració social, laboral i residencial ja iniciats, sinó que poden portar l'expulsió del SAI d'aquelles persones que no vulguin canviar de municipi o província quan se'ls assigna una plaça, la qual cosa podria contribuir a situacions de vulnerabilitat i d'exclusió social.

En el cas de les persones enquestades, han viscut en una mitjana de 3,3 habitatges l'any i 2,4 poblacions de residència l'any.

trencar projectes d'integració social, laboral i residencial ja iniciats, sinó que poden portar l'expulsió del SAI d'aquelles persones que no vulguin canviar de municipi o província quan se'ls assigna una plaça, la qual cosa podria contribuir a situacions de vulnerabilitat i d'exclusió social.

En el cas concret de les persones enquestades, és rellevant destacar que han viscut en una mitjana de 3,3 habitatges l'any i 2,4 poblacions de residència l'any. A més, encara que no trobem diferències substancials entre la mobilitat geogràfica d'homes i dones ni entre persones amb o sense parella, sí que hi ha variacions significatives en el cas de les persones que tenen fills menors de 16 anys. Així, de manera general, entre les persones amb fills menors a Espanya es detecta una mobilitat menor que la de les persones que no en tenen, amb una mitjana de 2,9 habitatges i 1,9 poblacions l'any. Tanmateix, les diferències només són estadísticament significatives en el cas de les poblacions de residència, cosa que podria ser el resultat d'un esforç familiar per garantir l'estabilitat de l'entorn dels menors, l'escola i les seves relacions i xarxes socials.

També observem variacions significatives pel que fa a la mobilitat poblacional (si bé no en la residencial) segons la regió d'origen. Així, en un dels extrems trobem que, de les persones enquestades, les que mostren més mobilitat són les provinents de països de l'Àfrica Subsahariana, que han viscut en una mitjana de 4,2 habitatges i 3,6 poblacions per any. A l'altre extrem, les provinents de països de l'Europa de l'Est i l'Àsia Central, que tenen la mobilitat més baixa, han viscut a 2,6 residències i 1,6 poblacions per any.

Taula 10. Mobilitat residencial i geogràfica de les persones enquestades

Nacionalitat	Habitatges/any		Poblacions/any	
	Mitjana	p50	Mitjana	p50
Europa de l'Est / Àsia Central	2,63	2,38	1,62	1,41
Àfrica Subsahariana	4,18	2,90	3,61	2,66
Amèrica Central	3,49	2,42	2,11	1,70
Veneçuela	3,39	3,14	2,27	2,14
Colòmbia	3,14	2,49	2,29	1,83
Orient Mitjà / Àfrica del Nord	2,81	2,51	2,50	1,97
Total	3,28	2,68	2,38	1,94

Com veiem, els canvis de població són una realitat habitual per a la majoria de persones que sol·liciten protecció internacional, fins i tot per a aquelles que passen pel SAI. Entre les persones enquestades, el 62,4% ha canviat de població de residència en canviar de fase del sistema. Així, un 41% s'ha traslladat d'un municipi a un altre en entrar a la Primera fase; i un altre 41%, per passar de la Primera a la Segona fase. Aquestes transicions obliguen moltes persones i famílies a haver de començar de nou els processos d'arrelament a les comunitats locals d'acollida, i poden truncar projectes d'integració social, laboral i veïnal ja iniciats. Una de les famílies entrevistades narra de la manera següent la seva trajectòria residencial marcada pel moviment i la inestabilitat:

«El primer día que fuimos a pedir ayuda dormimos en Glorias, en algo de los servicios sociales de emergencia. Luego nos asignaron una habitación para una noche en un albergue por Les Cortes. Es-

tábamos con nuestros dos hijos, de 9 y 5 años. Al día siguiente, nos asignaron otro hostel que está en Montbau. De allá estuvimos un par de semanas y nos enviaron a otro en Sant Pau. Después de tres semanas, pasamos a una pensión en Santa Coloma de Gramenet. Era un poquito incómodo porque los niños estaban estudiando [en Sants], y nos daba miedo a dónde nos iban a enviar, porque todo giraba en torno al colegio de ellos. Y con todo esto que te estamos explicando, los niños nunca faltaron al colegio.

Entonces nuestra Fase 1 fue en Galicia, en Vigo. Nos asignaron un piso compartido con una señora colombiana y su hija. Las condiciones eran excelentes. El piso era espectacular, superbien. Claro, veníamos de una pensión... Pero cuando llegamos a Galicia, empezó otro proceso migratorio. Yo lloraba cuando me iba, era como volver a migrar. Los niños ya tenían amigos en el colegio, fue muy duro.»

Família de Veneçuela amb dos fills menors.
Entrevistats a Barcelona el 4 de novembre de 2019.

Tanmateix, aquesta situació d'alta mobilitat –freqüentment involuntària– contrasta, a la pràctica, amb la rigidesa que comporta l'obligació de completar tot l'itinerari d'integració a la mateixa província on es va obtenir la plaça d'acollida en Primera fase. Així, la immobilitat a què es condiona la continuïtat de la recepció d'ajudes econòmiques i altres serveis durant la Segona fase limita *de facto* el dret a la lliure circulació dels sol·licitants i els beneficiaris de protecció internacional, i pot tenir conseqüències negatives en una població que ja d'entrada pateix un grau elevat de precarietat laboral i residencial. Vegem-ho, per exemple, en el cas d'una de les persones entrevistades:

«Ahora entré en el programa y estoy en Mataró; llevo cuatro meses y me quedan dos. También estoy cursando para ser marinero pescador en Blanes. Blanes está como a 45 minutos de Mataró, y voy cada día de lunes a jueves. En diciembre haré prácticas, en un barco que sale de Tarragona. (...) Cuando se acabe el curso, voy a tener el título y voy a mirar dónde hay trabajo. Buscaré [una vivienda] cerca de donde haya trabajo, en la costa. Me dijeron que tenía que ser dentro de la provincia de Barcelona; entonces a Blanes no puedo porque es provincia de Girona. Y si saliera trabajo en Tarragona después de las prácticas, ahí no lo sé. [Nos pregunta:] ¿Qué provincia es Tarragona?»

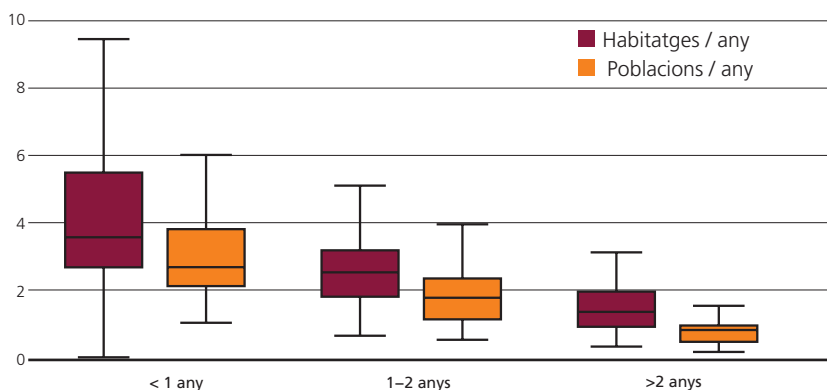
Home d'Algèria de 43 anys.
Entrevistat a Barcelona el 31 d'octubre de 2019.

D'altra banda, i en la mateixa línia que observàvem anteriorment, el nivell d'estudis torna a no ser significatiu per explicar la mobilitat residencial i geogràfica de les persones enquestades. El nivell de competència lingüística tampoc té efectes significatius en la mobilitat de les persones enquestades si controlem l'anàlisi per regió d'origen o pel temps que fa que viuen a Espanya. A més, a diferència del que passava respecte a dormir al carrer, la xarxa social prèvia a l'arribada tampoc no té efectes significatius en la mobilitat. Les majors diferències, i aquest cop estadísticament significatives,

Les dificultats principals trobades en el procés de cerca d'allotjament són els elevats preus (74% dels casos), les condicions d'entrada massa estrictes o costoses (61%), la manca de documentació o el fet d'estar en una situació administrativa irregular (43%), i dels prejudicis i les actituds negatives dels propietaris d'immobles i agències immobiliàries (41%).

les trobem segons el temps que les persones sol·licitants i beneficiàries de protecció internacional porten a Espanya (vegeu la figura 17). Així, veiem que les persones que porten menys d'un any al país han viscut en una mitjana de 4,7 habitatges i 3,6 poblacions, mentre que els que porten entre un i dos anys ho han fet en una mitjana de 2,6 habitatges i 1,8 poblacions per any, i els que porten més de dos anys, a 1,4 habitatges i 0,8 poblacions per any.

Figura 17. Distribució de la mobilitat residencial i geogràfica segons el temps que fa des de l'arribada a Espanya

Atès que no tenim informació sobre el moment en què es van produir els canvis de residència i població, podem trobar, com a mínim, dues possibles explicacions per a aquests resultats. Primerament, és possible que la mobilitat residencial i geogràfica sigui més alta durant els primers mesos després de l'arribada, i es vagi reduint progressivament a mesura que fa més temps que es viu al país, de manera que la mitjana sigui elevada per a tothom a l'inici i baixi gradualment amb el temps. L'altra possible explicació és que les persones que han arribat més recentment hagin trobat un mercat de l'habitatge creixentment saturat i amb lloguers més cars i insegurs que aquelles que van arribar fa més temps, i que aquesta precarietat creixent aboqui les primeres a una major mobilitat que la que registren les segones. Si bé és cert que ambdues explicacions són plausibles i fins a cert punt complementàries, l'augment de preus que hem vist anteriorment en aquest informe, junt amb el fet que el nombre total de poblacions on han viscut les persones que porten menys d'un any a Espanya és ja superior al de les que porten més de dos anys al país, semblen apuntar més clarament a la segona.

Dificultats principals en la cerca d'habitatge

Un altre aspecte fonamental de les trajectòries residencials que s'explora a l'Enquesta CASASIL són les dificultats trobades en el procés de cerca d'allotjament, és a dir, aquells elements que es poden convertir en obstacles per a l'accés a l'habitatge. En aquest sentit, més de set de cada deu persones enquestades (74%) percepc els elevats preus com una barrera en la recerca d'habitatge, sis de cada deu (61%) considera que les condicions d'entrada són massa estrictes o costoses, i unes quatre de cada deu destaquen les dificultats derivades de la manca de documentació o d'estar

en una situació administrativa irregular (43%) o dels prejudicis i les actituds negatives dels propietaris d'immobles i agències immobiliàries (41%). Molt per sota, trobem les barreres que sorgeixen pel fet de no conèixer en profunditat el mercat de l'habitatge (14%) o la població on viuen (10%) i la manca d'un transport adequat per a la cerca d'allotjament (5%).

Taula 11. Barreres principals en la cerca d'habitatge		
Característiques	Freqüència	%
Problemes en la cerca d'habitatge		
Preus molt elevats	192	74,13
Condicions d'entrada	158	61,00
Manca de documentació*	95	42,99
Prejudicis o actituds negatives	106	40,93
Falta de coneixement del mercat	36	13,90
Poca familiaritat amb la ciutat	26	10,04
Transport inadequat per a la cerca	13	5,02

*Aquesta opció de resposta es va introduir després de la prova pilot.

En tractar-se de percepcions subjectives, és difícil d'anar més enllà en l'anàlisi d'aquestes problemàtiques a partir dels resultats de les enquestes, ja que el fet de considerar o no cadascun d'aquests aspectes com una barrera en l'accés a l'habitatge dependrà no només de les seves pròpies experiències al país d'acollida, sinó també de les expectatives i les experiències prèvies a la seva arribada. És indicatiu, en aquest sentit, que les persones amb nivells educatius més alts i amb majors competències lingüístiques en castellà siguin les que destaquin significativament amb més freqüència les quatre problemàtiques principals (preus, condicions d'entrada, manca de documentació i prejudicis). També tendeixen a percebre aquests problemes amb més intensitat les dones, les persones que tenen parella a Espanya i les que tenen fills menors, i les que provenen de països de l'Amèrica Central i del Sud i, en menor mesura, de l'Europa de l'Est i l'Àsia Central. En el cas dels problemes derivats de prejudicis i situacions discriminatòries per part de propietaris i agències immobiliàries, val a dir que les persones que viuen a municipis més petits de 100.000 habitants tendeixen a percebre més aquest tipus de dificultats. Així, el 58% de les persones que resideixen en aquests municipis ho destaquen com un dels problemes importants.

Aquesta variabilitat en percepcions i experiències que vèiem a l'enquesta també queda reflectida a les entrevistes en profunditat. Els alts preus i la necessitat de tenir un contracte laboral previ com a condició d'entrada per aconseguir un lloguer apareixen de manera habitual a les narracions, així com també les barreres lingüístiques i les situacions discriminatòries per part de propietaris i agències. Vegem-ne alguns exemples:

«En la Segunda fase tienes que buscar un piso de alquiler ya. Y aquí es donde viene la parte fuerte porque vas de inmobiliaria en inmobiliaria, de puerta en puerta... Y muchas veces te dicen que los pisos son netamente para españoles. A pesar de que nosotros estamos bajo la acogida de una fundación que soporta el pago mensual y se hace responsable de todo esto, no confían y no quieren.»

Família de Veneçuela amb un fill menor.
Entrevistada a Olot el 4 d'octubre de 2019.

Les entitats socials, ONG i administracions públiques són les portes d'accés més habituals a l'habitatge, excepte per a les persones de Veneçuela –que ho fan sobretot a través del mercat privat–, i de l'Amèrica Central –que ho fan majoritàriament a través de contactes.

Per a les persones de l'Àfrica Subsahariana el mercat immobiliari és una opció pràcticament residual.

«El problema más grande es que pedían contrato de trabajo para alquilar un piso. Yo estaba muy nerviosa porque tenía un montón de anuncios [de viviendas de alquiler] para [que llamara el] trabajador social, porque yo no sabía español y no podía hablar con gente, y él llamaba por mí. Cuando aprendí un poco más, lo empecé a hacer yo, pero no encontraba nada. Es muy difícil, cada día desde la mañana hasta la noche yo estaba mirando y buscando, pero no encontraba nada durante muchos meses. Encontrar vivienda es muy grande problema, sin contrato de trabajo no tienes alquiler. No importa si eres de Georgia o de dónde.»

Dona de Geòrgia de 51 anys amb dos fills menors.
Entrevistada a Barcelona el 28 d'octubre de 2019.

Actors clau en l'accés a l'habitatge

Un altre element rellevant quan estudiem les trajectòries residencials de les persones sol·licitants i beneficiàries de protecció internacional té a veure amb els actors fonamentals que faciliten (o obstaculitzen) el seu accés a l'habitatge. Entre totes les persones enquestades, el 44,9% han trobat l'habitatge on viuen a través d'una entitat social, una ONG o l'administració pública; d'aquests, el 78% ho han fet a través d'una entitat del SAI; el 15%, a través d'un programa d'una administració pública, incloent-hi el Programa de Mentoria del Programa Català de Refugi, i el 7% restant, a través d'altres ONG. En canvi, el 29,2% han trobat el seu allotjament actual a través del sector privat; d'aquests, el 45% ho ha fet a través d'un portal immobiliari a Internet; el 32%, per contacte directe amb la propietat, i el 23%, a través d'una agència immobiliària física. També trobem un 20,9% de persones que han trobat l'habitatge on viuen a través de contactes, bé siguin amics, coneguts o familiars. Finalment, un 1,7% de les persones enquestades viuen en un habitatge ocupat, i un 3,3% no responen la pregunta.

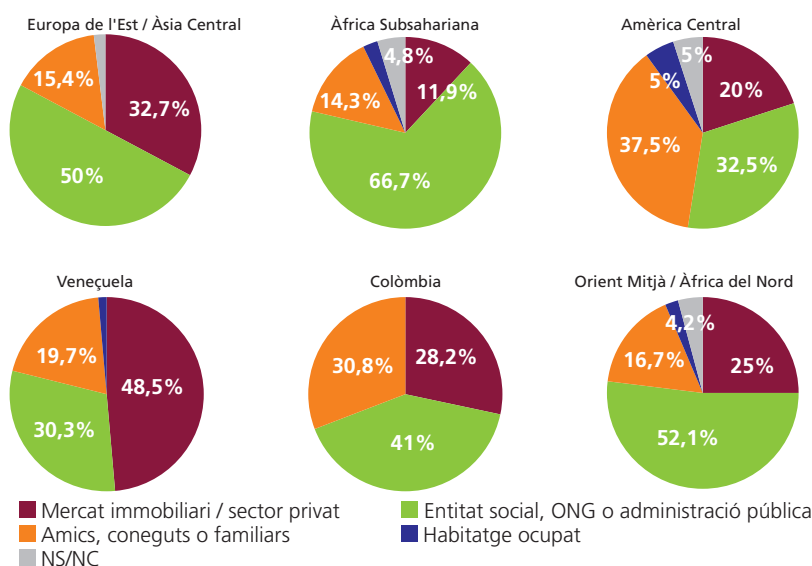
Taula 12. Actors principals en l'accés a l'habitatge

Característiques	Freqüència	%
Qui li ha proporcionat l'habitatge?		
Trobat al mercat immobiliari / sector privat	88	29,24
Proveït per entitat social, ONG o administració pública	135	44,85
Proveït per amics, coneguts o familiars	63	20,93
Habitatge ocupat	5	1,66
NS/NC	10	3,32
Total	301	100

En aquest cas, és interessant veure que no hi ha diferències significatives en quins han estat els actors essencials per a l'accés a l'habitatge actual segons el sexe, el grup d'edat o la situació familiar de les persones enquestades. Tampoc semblen rellevants el nivell educatiu o la competència lingüística del castellà, si controlem per regió d'origen. En canvi, aquesta última sí que mostra efectes significatius sobre quins són els actors que ofereixen un major suport en la cerca d'allotjament (vegeu la figura 18). De manera generalitzada, les entitats socials, ONG i administracions públiques són les portes

d'accés més habituals a l'habitatge, excepte per a les persones de Veneçuela –que ho fan sobretot a través del mercat privat–, i de l'Amèrica Central –que ho fan majoritàriament a través de contactes. També per als colombians és important l'ajuda de familiars, amics i coneguts. Val a dir que per a les persones de l'Àfrica Subsahariana el mercat immobiliari és una opció pràcticament residual, ja que únicament un 12% han aconseguit l'habitatge on viuen actualment per aquest mitjà. Per a aquests últims, l'ajuda de les entitats socials és encara més rellevant, i és que un 67% han hagut de recórrer-hi per poder accedir al seu habitatge actual.

Figura 18. Actors principals en l'accés a l'habitatge, segons la regió d'origen

Entre les persones que disposaven de xarxa social prèvia, les possibilitats d'haver trobat l'habitatge on viuen actualment a través d'amics, coneguts i familiars són el doble respecte de les persones que no coneixien ningú abans de venir.

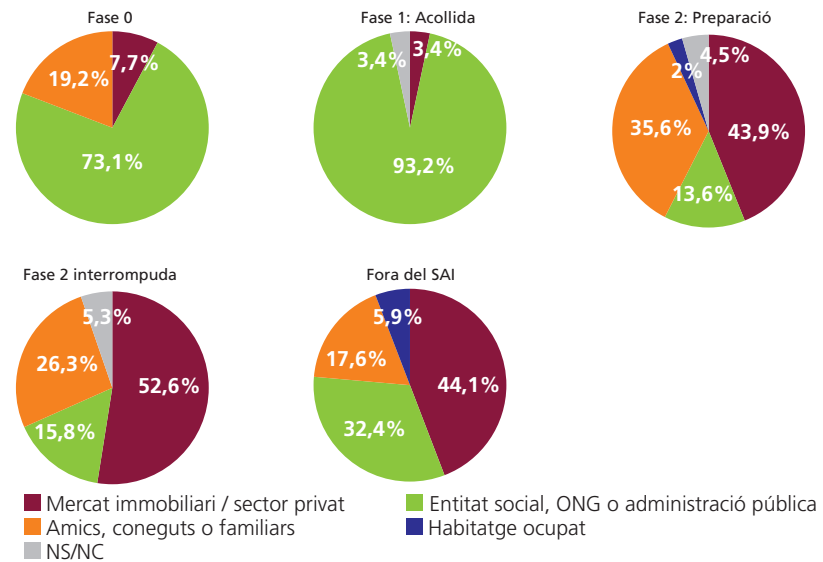
Les coneixences prèvies també augmenten notablement les possibilitats de trobar-lo al mercat immobiliari.

Un altre factor clau és la disposició de xarxa social prèvia a l'arribada a Espanya. Entre les persones que sí que en tenien, les possibilitats d'haver trobat l'habitatge on viuen actualment a través d'amics, coneguts i familiars són el doble respecte de les persones que no coneixien ningú abans de venir (del 14,3% al 27,3%). Les coneixences prèvies també augmenten notablement les possibilitats de trobar-lo al mercat immobiliari (23,4% al 39,4%), fet que podria apuntar cap a una ajuda indirecta de la xarxa de contactes durant la cerca d'habitatge dins del sector privat. Això contrasta amb la situació de les persones que no tenien xarxa prèvia, entre les quals un 59% ha depès de les entitats socials, les ONG i les administracions públiques. A mode anecdòtic, cap de les poques persones que estan vivint en un pis o habitatge ocupat tenia xarxa social prèvia a Espanya (tot i que la mostra no compta amb prou casos de persones en aquesta situació per oferir dades concloents en aquest sentit). La participació en associacions i grups no està relacionada, en canvi, amb quins han estat els actors clau per a l'accés a l'habitatge.

També són factors significatius el temps que fa des de la seva arribada i la fase del SAI on es troben. D'una banda, el recurs al mercat privat i a la xarxa de contactes augmenta considerablement amb el pas dels anys (del 16 al 50%, i del 10 al 20%, respectivament), mentre que la importància de les entitats socials, les ONG i les administracions públiques baixa del 74 al 25%. D'altra banda, els canvis de fase dins del sistema també suposen punts d'inflexió rellevants. Així, per exemple, trobem que a la Primera fase

hi ha una dependència pràcticament total d'entitats socials, ONG i administracions públiques, amb un 93,2% de persones que viuen en un habitatge proveït per alguna d'elles. Amb el pas a Segona fase, per contra, l'accés a l'habitatge passa a dependre d'una combinació entre el mercat privat (43,9% dels casos) i la xarxa de contactes (en un 35,6% dels casos).

Figura 19. Actors principals en l'accés a l'habitatge, segons la fase del Sistema d'Acollida i Integració

Amb tot, la transició a la Segona fase presenta certes dificultats, i el suport de les entitats socials, les ONG i les administracions públiques segueix tenint una gran importància per garantir l'accés a l'habitatge, sobretot a persones provinents de l'Àfrica Subsahariana i de l'Orient Mitjà i l'Àfrica del Nord (que n'han depès en un 40 i un 33% dels casos, respectivament). Ho explica un dels entrevistats, de nacionalitat siriana, de la manera següent:

«Yo llegué en el 2017 con un programa de relocation desde Grecia hasta Madrid. Desde Madrid, nos recibió [la entidad social] en el aeropuerto y nos trajeron aquí a Barcelona en un centro de primera acogida en Sarrià. Allí estuvimos durante seis meses, la Primera fase. Después teníamos que salir, porque es la Segunda fase, donde ellos nos dan el dinero cada mes y nosotros tenemos que buscar donde vivimos. (...) Y nada, fuimos buscando durante dos o tres meses sin encontrar nada, tuvimos que pedir al centro que alargásemos un poco y quedarnos un mes más o dos meses hasta que encontraríamos algo. Y al final no encontramos. Hasta que desde [su entidad social] había un señor que ha dicho: "tengo un piso por si alguien del programa necesita". Entonces claro, nos llamó el responsable [de la entidad] y dijo que tenía esta opción para dos personas. Y pues nosotros nos mudamos ahí y entonces superbien. Pero claro, nosotros solos no pudimos encontrar nada y no lo hubiéramos encontrado.»

Home de Síria de 28 anys.

Entrevistat a Barcelona el 21 d'octubre de 2019.